

Vedr. borgerforslag 18369 om forbud mod nikotinposer, 2024-25, B 96

Kære Sundhedsudvalg

Rigtigt godt nytår.

Lad det blive et godt nytår for alle, også for vores hunde. Det kan I hjælpe så meget med til. Gennem et par år nu er den ene ulykkelige historie efter den anden om hunde, der er blevet forgiftet af nikotinposer, lider og dør, blevet bragt i nyhederne og på de sociale medier: Hjerteskerende for både hundene og deres ejere. Hunden snuser, som hunde gør, under luftturen. Den tiltrækkes af spændende dufte; nikotinposer dufter af noget spiseligt/sødt. Blot få sekunder i munden resulterer i alvorlig forgiftning. Hvis ikke hunden bringes omgående til dyrlægen (ja selv hvis den gør), risikerer den at dø – under forfærdelige smerter. Vi taler ikke om uansvarlige ejere, der kigger på telefonen i stedet for på hunden. Det er naturligt for hunde at snuse og smage på verdenen. Prøver ejeren at tage posen fra hunden, vil den prøve at sluge den pr. refleks. Poserne ligger overalt (5.3 mil. ifølge Miljøstyrelsens egne tal årligt, 2024), både på fortove, i græsset, ved skoler, i hundeskove, ved busstoppesteder, ved bænke, lige ved siden af affaldsspande. Ja, sågar bliver de smidt ind i folks haver. Katteejere oplever det samme, men det er mest hundeejere, der har råbt op. Hundeforsikringen Agria melder om 52% stigning alene hos dem i 2023-24 af indberettede tilfælde af hunde med nikotinforgiftning. Det er en urimelig, uretfærdig og dybt forkastelig situation, vi, som samfund, byder vores hunde (og deres ejere). Som hundeejer er jeg nået til det punkt, hvor jeg simpelthen ikke vil finde mig i det. Det samme er Dyrenes Beskyttelse, Dansk Dyrlægeforening og Dansk Kennelklub, der på vegne af alle dyreorganisationer i dec. 24 udsendte en fælles pressemeddelelse, der fordømmer den beskrevne situation og kræver politisk handling nu. Hvorfor er vi endt der, hvad kan vi gøre for at komme ud af det?

Ikke alle, men langt de fleste nikotinposer bliver smidt af unge mennesker. Poserne ligger mest, hvor de unge færdes, fx ved skoler. Forbruget hos unge er steget med raket fart de seneste par år. Det ved man fra statistikker. Det nye produkt blev præsenteret for blot få år siden af tobaksindustrien og godkendt, så vidt jeg forstår, udelukkende pga. et hul i lovgivningen. Tobaksindustrien målretter bevidst produktet mod unge. De unge bliver afhængige, også med raket fart, dels fordi poserne er så stærke (10-35 x en cigaret), dels pga. optagelsesmåden gennem slimhinderne. De unges hjerner tager skade. Tobaksindustrien har sikret sig kunder mange år frem i tiden. Godt for dem, skidt for resten af os. Tilmed markedsføres produktet som værende et sundere alternativ til cigaretter. Det er forkert. Denne såkaldte "viden" er tilvejebragt gennem tobaksindustriens egne kontakter i deres lobbyarbejde, så vidt jeg forstår af en ganske enkelt "ekspert", der ikke støttes af nogen andre uvildige eksperter. Således er hans argument med, at i DK vil 150.000 begynde af ryge (igen), hvis nikotinposerne tages fra dem, ikke verificeret, tværtimod bliver det modsagt. De unge brugere ville tilmed slet ikke være begyndt at blive nikotinafhængige, hvis ikke nikotinposerne havde været der, fordi røg-rygning dels er yt (man lugter), dels er forbudt på uddannelsesstederne. En "smart" genvej er så den "fikse" nikotinpose, man kan gemme under læben. I kender sikkert også til tandlægenes vidnesbyrd i den sammenhæng: ødelagt tandkød, smuldrende kæbeknogle, løse tænder, mundhulekræft. Tandlægeforeningen krævede i foråret 24 et forbud mod nikotinposer. Endvidere rapporterer Kræftens Bekæmpelse om den bestyrkede mistanke, der er om medfølgende kræftsygdomme andre steder i kroppen.

Det er der bevares også med cigaretter, men det går langsommere og har ikke denne eksplosive karakter, som vi ser i situationen med nikotinposer.

De vilde dyr har man mig bekendt ikke data på, men hvis katte forgiftes, fordi de spiser poserne, gør de vilde dyr det sikkert også. Vildtdyrsplejere har mere end mistanke til nikotinposer i forbindelse med flere pindsvins død. Miljøet generelt lider selvfølgelig også: Vandrensningsanlæg melder om, at det betragtelige antal poser, der skyldes ud i toiletterne, ikke kan fanges af anlæggenes filtre, og derfor fortsætter ud i vores system fx som slam på markerne, dels som forurenende nikotin, dels som mikroplast, da poserne ikke er lavet af papir, der bare går i opløsning, men af et plastmateriale, der kun nedbrydes til mikroplast. Den forurening skal man altså lægge oven i de 5.3 mill poser, der blot ender uden for affaldsspandene. Giftlinjens eksperter advarer om en stigning i tilfælde, der møder dem i form af småbørn, der finder poserne i sandkassen og putter dem i munden. Hvor meget mere skal der til?

Nok er nikotindåserne udstyret med et hul i låget til at putte brugte poser ned i, men det sker jo åbenlyst ikke. Miljøstyrelsen har lavet kampagner, der skulle få folk til rydde op efter sig. Det sker ikke. Der har været tiltag i forskellige kommuner (fx København) med pædagogiske opslag, der skulle få folk til at ramme en skraldespand. Det sker ikke. Vi må nok konstatere, at vi samlet set er forbi det punkt, hvor situationen kan løses ved henstilling, vejledning og positiv opdragelse – alle sympatiske metoder, men i dette tilfælde komplet uden virkning. Nok er der sikkert ansvarlige brugere derude, men de må være i eklatant mindretal. Vi kan simpelthen ikke vente på, at en kultur vender, for imens dør vores hunde. Der må andet til.

Tag de poser væk fra vores liv! Man kan ikke bruge EU-lovgivningen som undskyldning for ikke at handle. Poserne er forbudt i Belgien, Holland, dele af Tyskland, og Frankrig er på vej med et forbud. Så vidt jeg læser mig til, er EU-kommissionen også ved at ændre synspunkt her. Hvis disse lande kan, kan DK vel også, hvis vi vil, og hvad forhindrer os i at ville? Der er ikke nogen som helst grund til, at nikotinposer skal være på markedet, andet end hvis man altså spørger tobaksindustrien og dem, der allerede er blevet afhængige. Dette sidste synspunkt holder så heller ikke, for der er mange andre nikotinprodukter, som folk kan ty til. Tilbage står alene tobaksindustrien, og dem kan man ikke tage hensyn til i denne situation, mener jeg. De skal nok overleve alligevel.

Det liberalistiske synspunkt med, at enhver har lov at gøre, som han/hun vil, må altså her vige for et argument funderet i folkesundheden, et begreb der jo faktisk eksisterer i EU-lovgivningen. Det er uacceptabelt, at så mange af vores unge er røget på den galej på så kort tid, og det er helt og ganske urimeligt, at vores hunde forgiftes, ofte med døden til følge, fordi de poser ligger overalt. Hvis man kunne forbyde puff bars (der minder om nikotinposer), kan man anvende samme argumentation, når det kommer til et forbud mod nikotinposer. Et totalforbud er det, der skal til for at ændre den uacceptable situation. Andet nytter ikke.

Det hjælper ikke at nedsætte styrken til den "lave" (= 10 cigaretter), og fjerne frugtsmag (men tillade mint), hundene og dyrene vil stadig blive forgiftet ved blot at slikke på en pose. Hundene er prisgivet, det er så

urimeligt og uværdigt for vores land, at vi tillader den situation. Da de ikke selv kan sige fra, råbe op, protestere, vil jeg hermed give min stemme til at blive hørt hos jer, der kan gøre noget ved situationen. Det er på høje tid.

Jeg håber meget, at I vil lytte og behandle forslaget med respekt for de liv, der er involveret. Igen rigtigt godt nytår.

Med venlig hilsen

Bente Clausen